

Bilaga 13

Uppföljning av
miljöprogram 2025

Till
Södermalms stadsdelsnämnd

Miljöprogram VB 2025 för Södermalms stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

Mål 1: En rättvis och inkluderande omställning.....	3
Delmål: Stadens verksamheter stärker en rättvis omställning.....	3
Delmål: Stockholmarna är delaktiga i omställningen	3
Mål 2: Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck	3
Delmål: Ett Stockholm som är klimatpositivt 2030 och fossilfritt 2040.....	3
Delmål: En fossilfri organisation 2030	4
Delmål: Halverad klimatpåverkan från konsumtion	4
Delmål: Minskad klimatpåverkan från mat.....	4
Mål 3: Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem.....	5
Delmål: Stärkt biologisk mångfald och blågrön infrastruktur.....	5
Delmål: Förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer	5
Delmål: Staden bidrar till stärkt biologisk mångfald i omvärlden	6
Mål 4: Ett klimatanpassat Stockholm	6
Delmål: En stadsmiljö mer anpassad till ett förändrat klimat	6
Delmål: Stärkt motståndskraft vid extremväder.....	6
Mål 5: Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm	6
Delmål: Hållbar konsumtion och effektiv resursanvändning	6
Delmål: Cirkulära kretslopp av resurser.....	7
Mål 6: Ett giftfritt Stockholm	7
Delmål: Minskad användning och spridning av skadliga ämnen.....	7
Delmål: Renare mark och sediment	7
Mål 7: Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö.....	8
Delmål: Förbättrad ljudmiljö.....	8

Mål 1: En rättvis och inkluderande omställning

Delmål: Stadens verksamheter stärker en rättvis omställning

Södermalms stadsdelsförvaltning har under 2025 bidragit till målet genom flera insatser som främjar jämlikhet och delaktighet.

Genom Fritidsbiblioteket som förvaltningen öppnade sommaren 2025 kan medborgare låna gratis sport- och fritidsprylar för en möjlighet till en aktiv fritid och tillgång till hållbara alternativ oavsett livsvillkor och människors olika förutsättningar och behov.

Delmål: Stockholmarna är delaktiga i omställningen

Förvaltningen har deltagit i projektet Scale Stockholm, som letts av miljöförvaltningen, och som involverar föreningar och företag för att accelerera klimatomställningen i Stockholm. Projektets syfte har varit att bidra till att stadens ambitiösa klimatmål till 2030 nås och att stockholmarnas hälsa förbättras. Projektets inriktningar har valts ut för bäst effekt och har delats in i följande områden, miljöeffektiva transporter, minskad energiförbrukning, minskad plastanvändning, cirkularitet, hållbar mat samt stadsodling. Under perioden har förvaltningen deltagit i de två omställningsarenorna "Innerstaden" samt "Stockholm Green Innovation District".

Mot slutet av året har det fortsatta projektet för klimatomställning inriktas på att utveckla och utforma de nio förslag till pilotprojekt som i och med vårens workshop lämnades in till förvaltningen. Alla piloter har tilldelats en kontaktperson inom förvaltningen och/eller miljöförvaltningen. Miljöförvaltningen dokumenterar projekten i ett framtaget dokumentationssystem.

Nämndaktiviteten "Anordna en hållbarhetsdag i verksamheten" har genomförts av verksamheterna själva. Genom att alla verksamheter uppmärksammar och anordnar en hållbarhetsdag ökar medarbetarnas och verksamheternas brukare/målgrupps engagemang för miljö- och klimatarbetet. En mycket uppskattad aktivitet där bland annat återbruk, ekologisk mat, miljöfrågor med mera har varit på agendan.

I början på året fick avdelningarnas ledningsgrupper en genomgång av det nya miljöprogrammet och under ett chefsforum presenterades Södermalms miljö- och klimathandlingsplan. Syftet var att informera och stärka verksamheternas förmåga att planera och arbeta strukturerat mot de uppsatta målen i miljöprogrammet samt genomföra de tillhörande aktiviteterna. Flera verksamheter fick även inspirera med goda exempel.

Mål 2: Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck

Delmål: Ett Stockholm som är klimatpositivt 2030 och fossilfritt 2040

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom en ökad andel växtbäddar med biokol i

stadsdelsområdet vilka bättre omhändertar dagvatten, vitaliserar växtmaterialet samt tjänar som koldioxidfällor. Genom att gångvägar i Tantolunden och i Vitabergsparken har försetts med ny asfalt har dessa blivit framkomligare och trafiksäkrare vilket syftar till att göra det attraktivare att gå och cykla inom staden.

Delmål: En fossilfri organisation 2030

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom att en handlingsplan för utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten fram till 2030 tagits fram. Målet är att de nya kommande avtalen för parkdrift och parkinvesteringar, som ska börja gälla från och med 1 oktober 2027, ska möjliggöra fossilbränsle fria entreprenader.

Delmål: Halverad klimatpåverkan från konsumtion

Förvaltningen har under 2025 bidragit till delmålet genom arbetet med Hållbar äldreomsorg, där man arbetat med att gå ifrån engångsartiklar för att övergå till flergångsartiklar. Engångsartiklar i plast utesluts så gott det går och utbildningsinsatser genomförs kopplat till minskad överanvändning av handskar.

Flertalet tvättmaskiner har försetts med automatdosering av tvättmedel.

Första alternativet för verksamheter innan de införskaffar eller avyttrar inventarier är att använda Stocket. De återbrukar inventarier då de lämnar in dessa för renovering/målning/omklädning.

Förskolan har arbetat med matens klimatpåverkan. Detta med hjälp av ett intensifierat arbete med matsvinnsmätningar, en hög matavfallsinsamling och kloka inköp av livsmedel med låg klimatpåverkan (låg CO₂ ekvivalent). Förvaltningens förskoleområden fortsätter att organisera egna kocknätverk för kollegialt lärande som bland annat tar upp hur respektive förskola ska arbeta för att öka andelen ekologiska livsmedel, minska matsvinnet och öka kunskapen kring vegetariska måltider. Särskilt fokus låg på förskolor med lägre andel ekologiska livsmedel. Förskolan har verksamhetsnära matlagning där det finns möjlighet.

Delmål: Minskad klimatpåverkan från mat

Förvaltningen har under 2025 bidragit till delmålet genom att förskolan har arbetat med matens klimatpåverkan. Detta med hjälp av ett intensifierat arbete med matsvinnsmätningar, en hög matavfallsinsamling och kloka inköp av livsmedel med låg klimatpåverkan (låg CO₂ ekvivalent). Förvaltningens förskoleområden fortsätter att organisera egna kocknätverk för kollegialt lärande som bland annat tar upp hur respektive förskola ska arbeta för att öka andelen ekologiska livsmedel, minska matsvinnet och öka kunskapen kring vegetariska måltider. Särskilt fokus kommer ligga på förskolor med lägre andel ekologiska livsmedel. Förskolan har verksamhetsnära matlagning där det finns möjlighet.

Mål 3: Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem

Delmål: Stärkt biologisk mångfald och blågrön infrastruktur

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom att anlägga ängsytor och skapa ytor med höggräs. Fler boplatser för fåglar, bin, fjärilar, fladdermöss, vedlevande insekter samt grodor har anlagts. Nya och befintliga planteringar har kompletterades med växter som lockar till sig pollinatörer. Stadsmiljöverksamheten och har involverats i odling på förskolorna. Bland annat har förskolorna fått en lista på lämpliga växtval och fått blomsterfrön som barnen ska så i odlingslådorna. Förra årets solrosprojekt, där barn odlat fram solrosor vid Stora Blecktornsparkens parklek, har under 2025 också genomföras på Drakenbergsparkens parklek och även Aktivitetshuset har varit med och odlat solrosor. Stadsmiljöverksamheten har även samarbetat med Kulltorps, Katarinagårdens och Hornskrokens vård- och omsorgsboenden kring inköp och plantering av perenner och sommarblommor till boendenas uteplatser och balkonger.

I samband med utvecklingen av en bryggpromenad vid Bergsunds Strand har insatser för öka biologisk mångfald genomförts. Exempelvis har ett vattenrum mellan bryggpromenaden och strandparken iordningställs för att gynna insekts- och fågellivet. Vid beskärningsarbeten som gjorts i samband med projektet har död ved lämnats vid vattenbrynet. Vidare har vattenväxter och inhemska ängsväxter, samt pollinatörsvänliga blommande och bärande buskar har beställts.

Delmål: Förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom framtagande av underlag för att stärka de biologiska värdena inom grundområdena runt Årsta holmar. Årstavikens groddjur och fåglar har inventerats. Målsättningen med inventeringen är att ha ett underlag till åtgärder som ska gynna fisklivet runt Årsta holmar.

Utöver ovan nämnda insats har förvaltningen låtit träd som fallit längs Årstaviken under stormen i början av juli få ligga kvar i strandkanten, detta under förutsättning att de inte utgjort fara för tredje man eller egendom. Åtgärden har skapat nya lekplatser för fisk i området.

För att förbättra vattenkvaliteten i Årstaviken har en dagvatteninsats genomförts vid Tantolundsvägen. I samband med utvecklingen av en bryggpromenad vid Bergsunds Strand har risvasar av sly har sänkts ned på utsidan om bryggpromenaden för att gynna fiskars lek och erbjuda skydd för rom och yngel.

För att minska förekomsten av gäss vid Långholmens strandbad, vilka bidrar till dålig vattenkvalitet, har mer sand lagt ut på strandbadet då gässlingarna inte tycker om att gå på sand. Vidare har ett flertal träd planterats på badets gräsytor för att göra dem mindre attraktiva för gässen. En planering har även pågått för att eventuellt sätta upp pilstaket längs utvalda sträckor som ska hindra gässen att ta sig upp på stranden.

Delmål: Staden bidrar till stärkt biologisk mångfald i omvärlden

Förvaltningen har under 2025 bidragit till målet genom att köpa hög andel ekologiska livsmedel. Andelen inköpta ekologiska livsmedel inom förvaltningen totalt uppgår till 71 procent. Förvaltningen har fortfarande högst utfall i jämförelse med övriga stadsdelsförvaltningar. Verksamheternas förutsättningar för att köpa ekologiska måltider och livsmedel skiljer sig åt då exempelvis utbudet av ekologiska varor som uppfyller nutritionskrav och variation för äldre är begränsat. Mycket mat inom äldreomsorgen lagas med halvfabrikat och utbudet av upphandlade ekologiska halvfabrikat är begränsat. De verksamheter som lagar mat från grunden har ett mycket bättre utgångsläge att nå nämndmålet. Det specifika årsmålet för förskolorna var minst 81 procent och utfall för perioden blev 84,6 procent. Äldreomsorgens verksamheter hade ett årsmål på minst 52 procent och utfallet för perioden blev 58,5 procent. Sociala avdelningens verksamhets årsmål låg på 75 procent och utfallet för perioden blev 51,5 procent. Sociala avdelningens verksamheter fortsätter att regelbundet se över om de varor som köps in går att byta ut till ekologiska alternativ samt ha dialog med beställningsansvariga för att medvetandegöra och informera om vikten av ekologiska inköp.

Mål 4: Ett klimatanpassat Stockholm

Delmål: En stadsmiljö mer anpassad till ett förändrat klimat

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom att anlägga flera ytor som bättre kan omhänderta större regnmängder och skyfall, exempelvis i Tantolunden och på Mariatorget. Över 660 träd i olika storlekar som ersätter träd som dött eller stormfällts har bland annat planterats i Högalidsparken, längs med Hornstulls Strand, Tantolunden, Mariatorget, Stora Blecktornsparken och Lilla Blecktornsparken, vilket bidragit till delmålet. På vissa platser har även mikroskogar anlagts, exempelvis i Stora Blecktornsparken och vid Hammarby Slussväg.

Delmål: Stärkt motståndskraft vid extremväder

Förutom att anlägga ytor som bättre kan omhänderta större regnmängder har förvaltningen även bidragit till delmålet genom att höja kompetensen kring dagvattenhantering och skyfallsåtgärder med hjälp av expertis från trafikkontorets skyfallsfunktion.

Mål 5: Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm

Delmål: Hållbar konsumtion och effektiv resursanvändning

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom att förskolorna Sol och Måne samt Timmermansgården har fått nya LED armaturer i sina lokaler. Detta har resulterat i att på förskolan Sol och måne har man gjort en besparing på 6062 kWh (per år) vilket i sin tur ger en besparing på 10 912 kr samt en reduktion på 258 kg CO₂/år. Timmermansgården gör en besparing på 9425 kWh, 16 964 kr samt 401 kg CO₂/år genom armaturbytet till LED.

Nulägeskartläggningen inom Hållbar Äldreomsorg har bidragit till att engångsunderlägg till sängar och övriga hjälpmedel har bytts ut till flergångsunderlägg. Verksamheter har slutat använda engångsmaterial av plast och utbildningar har genomförts för att minska överanvändning av handskar.

Verksamheter inom förvaltningen använder i första hand stadens egen återbrukstjänst Stocket vid inköp av inventarier eller vid restaurering av befintliga inventarier. Uppkomst av avfall minskar genom detta återbruk.

Förvaltningen skulle haft två upphandlingar under året där krav på cirkularitet kunde tillämpas, Markarbete parkinvesteringar samt Trygghetslarm äldreomsorg. Dessa två upphandlingar genomfördes aldrig utan sköts upp till 2026.

Delmål: Cirkulära kretslopp av resurser

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom att använda återvunnet material i parkerna. Exempelvis har trädstubbar i Tantolunden omvandlats till skulpturer och i samarbete med trafikkontoret har förvaltningen möjliggjort att almstubbar kunnat användas till slöjdmaterial i Eriksdalsskolan. Vidare har trädstockar, från riskträd som fällts i den östra delen av Eriksdalslunden, lagts ut i hundrastgården i Drakenbergsparken och återvunna naturstenar och gatstenar använts vid anläggandet av ytor i anslutning till stadsodlingen Odlå ihop i Drakenbergsparken. Sandbäddar har också anlagts för bin med återvunnen sand från bland annat "Tågparken" i Tantolunden.

Med anledning av en ny avfallsförordning som börjar gälla från och med den 1 januari 2026, där krav ställs på att kommuner ska erbjuda möjlighet att källsortera i parkerna, har förvaltningen planerat för att kunna erbjuda källsortering i välbesökta parker.

Mål 6: Ett giftfritt Stockholm

Delmål: Minskad användning och spridning av skadliga ämnen

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom att i parkinvesteringsprojekten tillämpa Byggvarubedömningen. Syftet har varit att exempelvis minska användandet av produkter i projekten som innehåller skadliga kemikalier.

Förskolorna använder web-utbildningen "Kemikaliesmart förskola" för att höja kompetensen och medvetenheten för att minska användningen och spridningen av skadliga ämnen.

Verksamheterna uppdaterar sitt kemikalieinnehav i Chemsoft och arbetar för att fasa ut kemikalier med utfasning- och prioriterade riskminskningsämnen för att minska användning och spridning av skadliga ämnen.

Delmål: Renare mark och sediment

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom att plantera växlighet vid murar och plank som innebär att det blir mindre attraktivt att klottra på dessa vilket i förlängningen minskar

behovet av klottersanering.

Mål 7: Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Delmål: Förbättrad ljudmiljö

Förvaltningen har bidragit till delmålet genom att den nyuppförda bollväggen i Drakenbergsparken har bullerdämpande egenskaper. Även det nyuppförda staketet runt bollplanen i parken Droskan har bullerdämpande egenskaper vilket innebär att ljudet som uppkommer när bollar träffar staketet dämpas.